

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1985/33

KARAR NO : 1985/72

ÖZET : Sıkıyönetim askeri mahkemeleri-
nin görevine giren suçlar hakkında,
sıkıyönetim komutanı tarafından 1402
sayılı Yasa'nın 13.ve 15.maddelerine
göre tercih hakkı kullanılarak dava-
nın Adli Yargı yerinde görülmesinin
istendiği hallerde, aynı Yasa'nın ek-
8.maddesinde yazılı koşullar gerçek-
leşmedikçe Adli Yargı yerince görev-
sizlik kararı verilemeyeceği ve bu
durumda davanın Adli Yargı yerinde gö-
rülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Ali Kavacık ve Arkadaşları

O L A Y : Elmalı C.Savcılığı'nın 13.11.1980 gün, 66 sayılı iddianamesi ile;

Siyasal-ideolojik sağ görüşlü olan sanıklar Mehmet Çobanoğlu, Adnan Adıgüzel, Hüseyin Zengin, Mehmet Gürgen, Şaban Soykan ve Gürsel Ergin'in 10.8.1980 günü müşteki CHP İlçe Başkanı Turgut Acar'ın serasına toplu ızrar için cemiyet kurarak patlayıcı madde attıkları ileri sürülerek TCK'nun 64/1.madde yoluyla TCK'nun 264/1., 2., 6., 8., ve 313/2., 516/ilk 517., maddelerle tecziyeleri istemiyle kamu davası açılmıştır.

Genel Elmalı C.Savcılığı'nın 20.11.1980 günlü, 66 sayılı ek iddianamesi ile;

Sanık Çaffer Çavdar'ın 10.8.1980 günü müşteki Turgut Acar'ın serasına diğer sanıklarla beraber patlayıcı madde attığı ileri sürülerek TCK'nun 264., ve 516/2., 517., maddelerle tecziyesi istemiyle hakkında kamu davası açılmıştır.

Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi, 4.12.1980 gününde, 1980/150-136 sayı ile; sanık Çaffer Çavdar hakkındaki işbu davanın irtibat nedeniyle kendi mahkemesi'nin 1980/146 esas sayılı dosyası ile birleştirilmesine karar vermiştir.

Gene Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi, 13.1.1981 gününde, esas 1980/146, karar 1981/6 sayı ile; yukarıda belirtilen sanıklar hakkındaki davanın irtibat nedeniyle kendi mahkemesi'nin 1980/148 esas sayılı dosyası ile birleştirilmesine karar vermiştir.

Elmalı C.Savcılığı 14.11.1980 günlü, 68 sayılı iddianamesi ile;

Sanıklar Hüseyin Çetintürk, Yusuf Altıntaş, Salim Şengönül, Şaban Soykan ve Mehmet Gürgen'in siyasal-ideolojik görüş ayrılığı nedeniyle 21.8.1980 günü müşteki Abdülkadir Buhur'un otomobili altına bomba koyup patlattıkları ileri sürülerek TCK'nun 264., 516/7., 517.maddelerle tecziyeleri istemiyle haklarında kamu davası açılmıştır.

Gene Elmalı C.Savcılığı'nın 30.3.1981 gün,68 sayılı ek iddianamesi ile;
Sanıklar Hüseyin Çetintürk,Yusuf Altıntaş,Salim Şengönül ve Cafer Çavdar'ın
21.8.1980 günü suç işlemek için teşekkül meydana getirdikleri ileri sürülerek TCK'nun
313/2.madde uyarınca tecziyeleri istemiyle haklarında kamu davası açılmıştır.

Yukarda belirtilen kamu davaları birleştirildikten sonra,

Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi,28.4.1981 günlü,esas 1980/148,karar 1981/50 sayı
ile;sanıklardan Mehmet Gürgen'in beraatine,sanıklar Yusuf Altıntaş,Salim Şengönül,Hü-
seyin Çetintürk,Mehmet Çobanoğlu,Adnan Adıgüzel,Hüseyin Zengin,Gürsel Ergin ve Cafer
Çavdar'ın TCK'nun 264. maddesine mümas suçları yönünden beraatlerine,sanıklar Hüseyin
Zengin,Şaban Soykan,Gürsel Ergin,Adnan Adıgüzel,Cafer Çavdar,Mehmet Çobanoğlu,Salim
Şengönül,Yusuf Aslantaş'ın suç işlemek gayesi ile teşekkül vücuda getirdikleri nede-
niyle TCK'nun 313/2.,madde gereğince mahkumiyetlerine,sanıklar Şaban Soykan,Hüseyin
Zengin,Gürsel Erginin Turgut Acar'ın meraasına patlayıcı atarak ızzar etmeleri nede-
niyle TCK'nun 516/ilk madde ile mahkumiyetlerine,sanık Şaban Soykan'ın dinamit bulun-
durmaktan ötürü TCK'nun 264/5.madde gereğince mahkumiyetine,sanıklar Salim Şengönül,
Yusuf Altıntaş,Şaban Soykan ve Hüseyin Çetintürk'ün müşteki Apdülkadir Buhur'un otosu-
nu ızzar suçundan TCK'nun 516/7.madde ile mahkumiyetine karar verilmiştir.

Bu karar sanıklar Yusuf Altıntaş,Salim Şengönül,Hüseyin Çetintürk,Şaban Soy-
kan Mehmet Çobanoğlu,Hüseyin Zengin,Gürsel Ergin taraflarından temyiz edilmiştir.

Yargıtay 8.Ceza Dairesi,28.10.1981 gününde,1981/4223-5560 sayı ile;sanıkla-
rın sair temyiz itirazlarının reddine,ancak sanıkların cürüm işlemek için teşekkül
oluşturdukları yolundaki TCK'nun 313.madde gereğince verilen mahkumiyet hükmünün suç
çun unsurları oluşmadığından bozulmasına ve bozmanın hükmü temyiz etmeyen sanıklar
Adnan Güzel ve Cafer Çavdar'a da teşmiline karar vermiştir.Yargıtay bozma ilâmına
uyulmasına karar verildikten sonra,

Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi,6.1.1983 gününde,esas 1981/148,karar 1983/1 sayı
ile;Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanınının 27.12.1982 gün,381 sayılı yazısında(sanık-
lar haklarındaki davanın 1402 sayılı kanun hükümlerine göre sıkıyönetim askeri mahke-
melerinde görülmesi kararlaştırıldığından daha önce bu davanın sıkıyönetim askeri mah-
kemelerinde bakılmasına lüzum görülmediğine ilişkin ilgi "A" emri geriye alındığı)
belirtildiğinden görevsizlik kararı vermiştir.

Elmalı C.Savcılığı, 19.8.1982 gün,47 sayılı iddianamesi ile;

Sanıklar İbrahim Değirmenci,Gürsel Ergin,Ali Kavacık ve Ramazan Gülez'in
12.9.1980 gecesi münfesih MSP ilçe başkanı olan müşteki Şaban Savuz'un Ülkücü Öğret-
men ve öğrencilere baskı yaptığını ileri sürerek sanıklardan ÜGD Kumluca başkanı olan

İbrahim Değirmencinin Orman işletmesinde yol çavuşu olan sanık Ramazan Gülezden dinamit alarak sanıklar Ali Kavacık ve Gürsel Ergin'e verdikleri ve onların da müştekinin su motoruna bağlayarak patlattıkları ileri sürülerek sanık İbrahim Değirmenci'nin TCK'nun 264/5.,516/ilk.,64/2.,sanık Ramazan Gülez'in TCK'nun 240.,516/ilk.,65/2.,ve sanıklar Gürsel Ergin ile Ali Kavacık'ın TCK'nun 264/5.,516/ilk.,maddeleriyle tecziyeleri istemiyle haklarında kamu davası açılmıştır.

Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi, 26.10.1982 gününde,1982/131-104 sayı ile;Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanınının 11.10.1982 gün,381 sayılı yazısı ile; (sanıklar haklarında halen Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nde görülmekte olan davalarla irtibat bulunması nedeniyle sanıkların askeri mahkemede yargılanmaları uygun görüldüğü ve daha önce davanın sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılmasına lüzum görülmediğine ilişkin ilgi (a)komutanlık emrinin geriye alındığı)bildirildiğinden görevsizlik kararı vermiştir.

İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi; 16.2.1983 gününde, 1982/422 esas sayı ile;işbu dosyanın kendi mahkemesinin 1982/362 esas sayılı dosyası ile şahsi ve fiili irtibat nedeniyle birleştirilmesine ve duruşmanın 1982/362 esas sayılı dosya üzerinden devamına karar vermiştir.

Elmalı C.Savcılığı; 19.7.1982 gün,36 sayılı iddianamesi ile;

Sanıklar Gürsel Ergin,İbrahim Değirmenci ve Şaban Soykan'ın 15.4.1978 gecesi müşteki CHP ilçe başkanı Turgut Acar'ın cam serasına siyasal-ideolojik görüş ayrılığı nedeniyle patlayıcı madde attıkları ileri sürülerek TCK'nun 264/5-6.,516/ilk.,517. maddelerle tecziyeleri istemiyle haklarında kamu davası açılmıştır.

Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi,26.10.1982 gününde,1982/114-103 sayı ile;Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanınının 11.10.1982 gün,381 sayılı yazısı ile (sanıklar haklarında halen Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nde görülmekte olan davalarla irtibat bulunması nedeniyle sanıkların askeri mahkemede yargılanmaları uygun görüldüğü)belirtildiğinden görevsizlik kararı vermiştir.

İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi; 26.5.1983 gününde, esas 1983/104 sayı ile;işbu dosyanın kendi mahkemesinin 1982/362 esas sayılı dosyası ile şahsi ve fiili irtibatı bulunduğundan birleştirilmesine ve duruşmanın 1982/362 esas sayılı dosya üzerinden yürütülmesine karar vermiştir.

Yukarda belirtilen Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararı ile kendisine sıkıyönetim askeri savcılığı tarafından açılan kamu davasını 1982/362 esas sayılı dosyası ile birleştiren,İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi; 3.11.1983 gününde,esas 1982/362,karar 1983/193 sayı ile;sanıklardan Ali Kavacık'ın,

cürüm işlemek için teşekkül meydana getirme suçundan TCK'nun 313/2-3., ve 12.7.1980 günü müşteki Mehmet İstanköylü'nün evine patlayıcı madde atma suçundan TCK'nun 264/6. ve 12.9.1980 günü müşteki Şaban Yavuz'un su motoruna patlayıcı madde atma suçundan TCK'nun 264/6 ve aynı gün su motoruna izrar suçundan TCK'nun 516/ilk maddelerle mahkumiyetine ve 4.8.1978 günü Metin Eren'in dükkanını yakma suçundan davanın düşürülmesine ve Kemal Cambaz'ı öldürmeye teşebbüs ve 6136 sayılı kanuna muhalefet suçundan beraatine,

Sanık Gürsel Ergin'in cürüm için teşekkül meydana getirme suçundan TCK'nun 313/2-3.,madde ile ve 10.8.1980 günü,Turgut Acar'ın serasını izrar suçundan TCK'nun 516/ilk.madde ile ve 12.7.1980 günü Mehmet İstanköylü'nün evine patlayıcı matmaktan TCK'nun 264/6., ve 10.2.1978 günü Turgut Acar'ın dükkanına patlayıcı atmaktan TCK'nun 264/6. ve 12.9.1980 günü Şaban Yavuz'un su motoruna patlayıcı atmaktan TCK'nun 264/6., ve aynı gün su motorunu izrardan TCK'nun 516/ilk., ve 15.4.1978 günü Turgut Acar'ın serasına patlayıcı atmaktan TCK'nun 264/6., ve aynı gün aynı serayı izrardan TCK'nun 516/ilk.,madde ile mahkumiyetine ve 10.8.1980 gününde patlayıcı bulundurmak iddiasından beraatine ve 4.8.1978 günü Metin Eren'in dükkanını yakma suçundan açılan davanın düşmesine,

Sanık Hüseyin Zengin'in TCK'nun 313/2-3.,madde ile mahkumiyetine,10.8.1980 günü Turgut Acar'ın serasını izrardan TCK'nun 516/ilk ve 1.3.1978 günü Beyazettin Baltacıoğlu'nun evine patlayıcı atmaktan TCK'nun 264/6., ve 10.2.1978 günü Turgut Acar'ın dükkanına patlayıcı atmaktan TCK'nun 264/6.,6.8.1978 günü Emin Şahsuvaroğlu'nun evine patlayıcı madde atmaktan TCK'nun 264/6. madde ile mahkumiyetine ve 10.8.1980 günü patlayıcı bulundurma suçu nedeniyle ve Mehmet İstanköylü'nün evine patlayıcı atmak ve Kemal Cambaz'ı öldürmeye teşebbüs etmek ve 6136 sayılı Kanuna muhalefet ve cürme haber vermekte zuhul gösterme suçlarından beraatine ve Metin Eren'in dükkanını yakma suçu nedeniyle davanın zaman aşımı yönünden ortadan kaldırılmasına,

Sanık Şaban Soykanın TCK'nun 313/2-3.,madde gereğince ve 21.8.1980 günü dinamit bulundurma suçundan TCK'nun 264/5.madde ile ve 10.8.1980 günü Turgut Acar'ın serasını izrar suçundan TCK'nun 516/ilk. ve 21.8.1980 günü Abdülkadir Buhurun otosunu izrar suçundan TCK'nun 516/7., ve 1.3.1978 günü Beyazettin Baltacıoğlu'nun evine patlayıcı madde atma suçundan TCK'nun 264/6., ve 10.2.1978 günü Turgut Acar'ın dükkanına patlayıcı madde atma suçundan TCK'nun 264/6., ve 6.8.1978 günü Emin Şahsuvaroğlu'nun evine patlayıcı atmaktan TCK'nun 264/6., ve 15.4.1978 günü Turgut Acar'ın serasına patlayıcı atmaktan 264/6., ve aynı gün aynı serayı izrar suçundan TCK'nun 516/ilk. madde ile mahkumiyetine,

Sanık Hüseyin Çetintürk'ün 21.8.1980 günü Abdülkadir Bulur'un otosunu izrar suçundan TCK'nun 516/7. madde ile mahkumiyetine ve TCK'nun 313/2., ve 264. maddeler yönünden beraatine,

Sanık Yusuf Altıntaş'ın TCK'nun 313/2-3., ve 21.8.1980 günü Abdülkadir Buhurun otosunu izrar suçundan TCK'nun 516/7. madde uyarınca mahkumiyetine ve 21.8.1980 günü işlendiği ileri sürülen TCK'nun 264/5-6-8., maddeler yönünden beraatine,

Sanık Salim Şengönül'ün TCK'nun 313/2-3., madde ile ve 21.8.1980 günü Abdülkadir Buhurun otosunu izrar suçundan TCK'nun 516/7. madde ile mahkumiyetine ve 21.8.1980 günü işlendiği ileri sürülen TCK'nun 264/5-6-8., maddeye mümas suçundan ötürü beraatine,

Sanık Mehmet Çobanoğlu'nun TCK'nun 313/2-3., madde ile ve 10.8.1980 günü Turgut Acar'ın serasını izrar suçundan TCK'nun 516/ilk., madde ile mahkumiyetine ve patlayıcı madde bulundurma suçu nedeniyle TCK'nun 264/1-2-6-8., maddeye mümas suç yönünden beraatine,

Sanık Adnan Adıgüzel'in TCK'nun 313/2-3., madde ile mahkumiyetine ve 10.8.1980 günü Turgut Acar'ın serasını izrar nedeniyle TCK'nun 516. maddesi ve patlayıcı madde bulundurması nedeniyle TCK'nun 264/1-2-6-8., madde ile açılan dava nedeniyle beraatine,

Sanık Cafer Çavdar'ın TCK'nun 313/2-3., madde gereğince mahkumiyetine ve 10.8.1980 günü Turgut Acar'ın serasını izrar suçundan TCK'nun 516/ilk. ve patlayıcı madde bulundurma suçundan TCK'nun 264/1-2-6-8., madde ile açılan dava yönünden beraatine,

Sanık İbrahim Değirmenci'nin TCK'nun 146/3., 264., 516/ilk., maddelerle açılan kamu davası nedeniyle beraatine,

Sanık Ramazan Gülez'in TCK'nun 516/ilk. ve 240. maddelerle açılan kamu davasından beraatine,

Karar verilmiştir.

Bu kararın sanıklardan Yusuf Altıntaş, Salim Şengönül, Hüseyin Çetintürk, Mehmet Çobanoğlu, Adnan Adıgüzel, Hüseyin Zengin, Gürsel Ergin, Cafer Çavdar ve Ali Kavacık taraflarından temyizi üzerine Askeri Yargıtay 3. Dairesi 24.7.1984 gününde, 1984/283-327 sayı ile; Mahkumiyetine hükmedilen sanıklardan Şaban Soyka'nın hükmü temyiz etmediği, beraatle neticelenen suçlar ve beraat ettirilen sanıklar aleyhine de temyiz bulunmadığından incelenen bu bölümlerin dışındaki hüküm kesimlerine hasren yapılmıştır.

Sanıklardan Gürsel Ergin, Şaban Soykan ve İbrahim Değirmenci haklarında 15.4.1978 günü müşteki Turgut Acar'ın serasına patlayıcı atma, yine Gürsel Ergin, Ali Kavacık haklarında 12.9.1980 de Şaban Yavuz'un su motoruna patlayıcı koymak, sanıklar

Mehmet Çobanoğlu, Adnan Adgüzel, Hüseyin Zengin, Şaban Soykan, Gürsel Ergin haklarında 10.8.1980 de müşteki Turgut Acar'ın serasına patlayıcı atmak ve sanıklar Şaban Soykan, Hüseyin Çetintürk, Yusuf Altıntaş ve Salim Şengönül haklarında 21.8.1980 de Apdülkadir Bulur'un otosuna patlayıcı koymak suçlarından dava açılmadan evvel evrakın gönderildiği Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı'nca sırası ile 7.7.1982 gün, 7336- 29.7.1982 gün 2815- 27.2.1981 gün, 5641- 13.3.1981 gün, 3044- sayılı emirleri ile sanıklarla ilgili suçlara sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılmasına lüzum görülmediği ve Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nde davalara bakılması istendiği halde, bilahare sanıklarla şahsi ve fiili irtibat kurulan ve sıkıyönetim mahkemesinde açılmış başka eylemlere ait dava olması nedeniyle önceki emri geri alındığından bahisle bu davalarda da görevsizlik kararı verilerek dosyaların sıkıyönetim askeri mahkemesi'ne gönderilmesinin istendiği Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nce bu gerekçeyle bahse konu 4 eyleme ait davalarda görevsizlik kararı verilerek sıkıyönetim mahkemesine gönderilip orada birleştirilerek neticelendirildiği anlaşılmaktadır. Oysa sıkıyönetim komutanının sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılmasına lüzum görmeyip, 1402 sayılı kanunun 13., 15. maddesine göre dosyayı gönderdikten sonra bu kararından ve emrinden vaz geçerek dosyanın sıkıyönetim askeri mahkemesine gönderilmesini sağlamak için geri istemesi mümkün değildir. Şöyleki; 1402 sayılı kanunun 13/b. maddesi ile 15/3-4., fıkraları birbirlerine muvazi hükümler getirerek sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu davalarla umumi ve müşterek gaye içinde irtibatlı olan suçları işleyenlerin davalarına da sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılacağı, ancak sıkıyönetim komutanının bu suçlardan sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılmasına lüzum görmediklerini ilgili adli merciilere gönderileceği, bu merciilerce görevsizlik, yetkisizlik kararı verilemeyeceği belirtilmiştir. 1402 sayılı kanuna ek-8. maddede ise sıkıyönetim komutanı tarafından sıkıyönetim askeri mahkemesinde bakılmasına gerek görülmeyerek ilgili adli merciilere gönderilen suç dosyasını daha sonra sıkıyönetim askeri savcılığında sürdürülen bir soruşturma yada sıkıyönetim askeri mahkemesinde görülen bir dava ile irtibatlı bulunması halinde ve dosyaların birleştirilerek görülmesinin zorunlu bulunması durumunda, hazırlık soruşturmasında sıkıyönetim savcısı son soruşturmada sıkıyönetim askeri mahkemesince birleştirilmesine karar verilmesi üzerine ilgili savcılık veya mahkemesince görevsizlik kararı verilerek suç dosyasının gönderileceği hükme bağlanmıştır.

O halde sıkıyönetim komutanının aslında sıkıyönetim mahkemelerinin görevine giren bir suça orada bakılmasına gerek görmeyip göndermesi, ilerde bu suçun sıkıyönetim savcılık veya mahkemelerdeki bir dava ile irtibatlı görülüp birleştirilmesinin zorunlu görülmesi halinde eski emrini geri alıp dava dosyasının sıkıyönetim askeri

savcılık veya mahkemesine geri gönderilmesini isteyemeyeceği, bu yetkinin sıkıyönetim askeri savcılık veya mahkemelerine ait olduğu açıktır. Bu durumda Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nin sıkıyönetim komutanının eski emrini geri almasını gerekçe yaparak verdiği görevsizlik kararı üzerine dava dosyası kendisine intikal eden sıkıyönetim mahkemesinin bu dava dosyalarını iade etmesi gerekir. Mahkemece bu yasal mecburiyete uyulmuyarak davanın esasına bakılarak hüküm verilmesi usul ve kanuna aykırı görülmüş ve sanıkların temiz itirazlarına atfen 4 suç ile ilgili hüküm kesimlerinin bozulması gerekmektedir) denildikten sonra,

(Açıklanan nedenlerle:

1- 15.4.1978'de Turgut Acar adlı müştekinin serasına patlayıcı atılması, yine aynı şahsın serasına 10.8.1980'de patlayıcı atılması, 21.8.1980'de Abdülkadir Buhurun otosuna patlayıcı konması ve 12.9.1980'de müşteki Şaban Yavuz'un su motoruna patlayıcı konması eylemlerine dayanılarak Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nce açılan davalar sonucunda sıkıyönetim komutanının davalara sıkıyönetim askeri mahkemesinde bakılmasına gerek görmediği yollu emrinin geri alması nedeniyle verilen görevsizlik kararları, kanuna aykırı olup mahkemece bu kararlara dayanılarak, kendisine gönderilen dava dosyaları iade edilmesi gerekirken, usul ve yasaya aykırı olarak davaların esasını inceleyerek sonuç kararı verilmesi isabetsiz olmakla hükmün bu bölümlerinin bozulmasına,

2- Müşteki Beyazettin Baltacıoğlu'nun evine patlayıcı madde atma ve Turgut Acar'ın dükkanına patlayıcı atma suçuna iştirakten Hüseyin Zengin'e verilen cezaların niktarı itibarıyla 1402 sayılı Kanunun 18/n. maddesine göre temyiz edilemeyeceğinden bu konudaki temyiz istemlerinin reddine,

3- Sanık Gürsel Ergin'in müşteki Turgut Acar'ın dükkanına 10.2.1978'de patlayıcı atılması olayına feran iştirak, 12.7.1980'de Mehmet İstanköylü'nün evine patlayıcı atma suçuna iştirak, Ali Kavacık'ın bu suçu işlemek ve yine sanıklar Ali Kavacık, Gürsel Ergin ve Hüseyin Zengin'in cürüm işlemek için teşekkül kurma suçlarını işledikleri konusunda mahkumiyetlerine yeter, kesin ve inandırıcı delil yok iken delillerin taktirinde yanılğıya düşülerek subutu kabul eden mahkeme kararında isabet olmamakla sanıkların bu konudaki temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün bu bölümlerinin de bozulmasına) karar verilmiştir.

İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi; 20.9.1984 gününde, 1984/197-159 sayı ile; Askeri Yargıtay ilgili dairesinin bozma ilamına uyulmasına karar verdikten sonra, sanıklar Gürsel Ergin ve Şaban Soykan haklarında 15.4.1978 tarihinde müşteki Turgut Acar'ın serasına patlayıcı atma suçundan,

Sanık Gürsel Ergin ve Ali Kavacık haklarında 12.9.1980 tarihinde müşteki

Şaban Yavuz'un su motoruna patlayıcı madde atmak suçundan,

Sanık Cafer Çavdar hakkında 10.8.1980 tarihinde müşteki Turgut Acar'ın serasına patlayıcı madde atmak ve cürüm işlemek için teşekkül vücuda getirmek suçlarından,

Sanık Mehmet Çobanoğlu, Adnan Adıgüzel, Hüseyin Zengin, Şaban Soykan ve Gürsel Ergin haklarında 10.8.1980 tarihinde müşteki Turgut Acar'ın serasına patlayıcı madde atmak suçundan,

Sanıklar Hüseyin Çetintürk, Yusuf Altıntaş, Salim Şengönül, Şaban Soykan haklarında 21.8.1980 tarihinde müşteki Abdülkadir Bulur'un otosuna patlayıcı madde atmak suçundan ve sanıklar Hüseyin Çetintürk, Yusuf Altıntaş, Salim Şengönül ve Cafer Çavdar haklarında cürüm işlemek için teşekkül meydana getirmek suçlarından açılan davada görevsizliğe ve bu sanıklara ait ve meşkur suçlara ait kısmının tefrik edilerek görevli Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmesine ve ancak oluşan görev uyuşmazlığının çözülmesi için öncelikle dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

Böylece Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nin 26.10.1980 gün, 1982/131-104 ve 26.10.1982 gün, 1982/114-103 ve 6.1.1983 gün, 1981/148-1983/1 sayılı görevsizlik kararları ile İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 20.9.1984 günlü görevsizlik kararı arasında, 2247 sayılı Yasa'nın 14.maddesinde belirlenen olumsuz bir görev uyuşmazlığı doğmuş ve dosya İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 13.2.1985 günlü, 1982/11093-4-86-10/B sayılı yazısı ile Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y.İsmet Ayer, Mebrure Gözdemir, A.Mazhar Akman, Necati Karakış, Yavuz T. Özgen ve Muammer Aksüt'ün katılmaları ile yaptığı 8.4.1985 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Dinçer Özbilgin ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ferhat Ferhanoğlu'nun Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anlaşmazlığın çözülebilmesi için öncelikle hangi sanıklar ve bu sanıkların hangi suçları hakkında verilen ve kesinleşen görevsizlik kararlarının tesbiti ile hangi kararlar arasında görev uyuşmazlığının oluştuğunun saptanması gerekir.

İncelenen dosya içeriğine göre;

1- Sanıklardan Mehmet Gürgen'in Elmalı C.Savcılığı 13.11.1980 gün, 66 sayılı iddianamesi ile 10.8.1980 gününde Turgut Acar'ın serasına patlayıcı madde atma suçundan TCK'nun 264., 516., 313., maddelerle ve gene Elmalı C.Savcılığı'nın 14.11.1980 gün,

68 sayılı iddianamesi ile Apdülkadir Buhur'un otosuna patlayıcı atmak suçundan TCK'nun 264.,516.,maddelerle tecziyesi istemiyle açılan kamu davalarından ötürü,Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nin 28.4.1981 gün,1980/148-1981/50 sayı ile;beraat kararı verilmiş ve bu karar temyiz edilmeyerek kesinleşmiş olduğundan bu sanık Mehmet Gürgen hakkında bir uyumsuzluk sözkonusu değildir.

2- Sanıklardan Ramazan Gülez'in Elmalı C.Savcılığı'nın 19.8.1982 gün,47 sayılı iddianamesi ile; 12.9.1980 günü Şaban Yavuz'un su motoruna patlayıcı atmak suçundan TCK'nun 516.,240.,maddelerle tecziyesi istemiyle açılan davada,Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nce 26.10.1982 gününde,131-104 sayı ile; verilen görevsizlik kararı üzerine İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi, 3.11.1983 gününde,1982/362-1983/193 sayı ile;müsnet suçlardan beraate karar vermiş ve bu karar temyiz edilmeyerek kesinleşmiş olduğundan sanık Ramazan Gülez yönünden dahi oluşmuş bir görev uyumsuzluğu doğmuş değildir.

3- Sanıklardan İbrahim Değirmenci'nin Elmalı C.Savcılığı'nın 19.8.1982 gün, 47 sayılı iddianamesi ile; 12.9.1980 günü Şaban Yavuz'un su motoruna patlayıcı atmak suçundan TCK'nun 264., ve 516.maddelerle ve gene Elmalı C.Savcılığı'nın 19.7.1982 gün, 36 sayılı iddianamesi ile 15.4.1978 günü Turgut Acar'ın seraasına patlayıcı atmak suçundan TCK'nun 264.,516.,maddelerle tecziyesi istemiyle açılan davalarda Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nin 26.10.1982 gün,131-104 sayılı ve aynı mahkemenin 26.10.1982 gün,114-103 sayılı görevsizlik kararları üzerine İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nce 3.11.1983 gününde,1982/362-1983/193 sayı ile;müsnet suçlardan beraat kararı verilmiş ve bu karar temyiz edilmeyerek kesinleşmiş olduğundan sanık İbrahim Değirmenci yönünden de bir görev uyumsuzluğu oluşmamıştır.

4- Sanık Ali Kavacık hakkındaki Elmalı C.Savcılığı'nın 19.8.1982 gün,47 sayılı iddianamesi ile; 12.9.1980 günü Şaban Yavuz'un su motoruna patlayıcı atmak suçundan TCK'nun 264. ve 516.maddelerle tecziyesi istemiyle açılan kamu davasında Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nce 26.10.1982 gününde,131-104 sayı ile görevsizlik kararı verilmiş ve İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin 3.11.1983 gününde,1982/362-1983/193 sayı ile bu suçlardan ötürü verdiği mahkumiyet kararı Askeri Yargıtay 3. Dairesi'nin 24.7.1984 gün,283-327 sayılı ilâmiyle görev yönünden bozulmakla,İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi 20.9.1984 gününde,197-159 sayı ile; görevsizlik kararı vermiştir.Böylece sanık Ali Kavacık hakkında bu atılı suçlar yönünden olumsuz bir görev uyumsuzluğu doğmuştur.

5- Sanıklar Yusuf Altıntaş,Salim Şengönül,Hüseyin Çetintürk,haklarında Elmalı C.Savcılığı'nın 14.11.1980 gün,68 sayılı ve 30.3.1981 gün,68 (ek) sayılı

iddianamelerle 21.8.1980 günü Apdülkadir Buhur'un otosuna bomba koyup patlatmak ve suç işlemek için teşekkül vücûda getirmek suçlarından ötürü TCK'nun 264.,516.,ve 313. maddelerle tecziyeleri istemiyle açılan kamu davasında,Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nce 28.4.1981 gününde,1980/148-1981/50 sayı ile;bu sanıkların TCK'nun 264.,madde yönünden beraatlerine ve TCK'nun 313., ve 516.maddelerle mahkumiyetlerine müteadîr hüküm sadece sanıkların temyizi üzerine Yargıtay 8.Dairesi'nce 28.10.1981 gününde,4223/5560 sayı ile;TCK'nun 516.madde yönünden temyiz itirazlarının reddine ve TCK'nun 313.madde ile mahkumiyet yönünden,suçun oluşmaması nedeniyle hükmün bozulmasına karar verilmiş ve Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi 6.1.1983 gününde,1981/148-1983/1 sayı ile;sıkıyönetim komutanlığı yazısına atfen görevsizliğe ve sanıkların TCK'nun 264.,516.,313.,maddelerle haklarında Ege Ordu Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde son soruşturmanın yapılmasına karar vermiştir.

İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi; 3.11.1983 gününde, 1982/362-1983/193 sayı ile sanıkların TCK'nun 264., ve 313.maddeler yönünden beraatlerine ve 516.madde gereğince mahkumiyetlerine karar vermiş,bu karar sadece sanıklar tarafından temyiz edilmekle Askeri Yargıtay 3.Dairesi'nce 24.7.1984 gününde,283-327 sayı ile;görevsizlik kararı verilmesi gerektiği yönünden bozulmuş ve İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi 20.9.1984 gününde,198- 159 sayı ile;atılı suçlar yönünden görevsizliğe karar vermiştir.Böylece,bu sanıklar yönünden Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nin 6.1.1983 günlü ve İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 20.9.1984 günlü,görevsizlik kararları arasında,atılı suçlar yönünden olumsuz bir görev uyumsuzluğu doğmuştur.Ancak kazanılmış hakların saptanacak görevli mahkemede gözönünde tutulması gerekecektir.

6- Sanıklar Mehmet Çobanoğlu,Adnan Adıgüzel,Hüseyin Zengin haklarında Elmalı İl Savcılığı'nın 13.11.1980 gün,66 sayılı iddianamesi ile; 10.8.1980 günü Turgut Acarın serasına patlayıcı madde atmak ve suç işlemek için teşekkül vücûda getirmek suçlarından TCK'nun 264.,516.,ve 313.,maddelerle tecziyeleri istemiyle kamu davası açılmış,Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi 28.4.1981 gününde,1980/148-1981/50 sayı ile;bu sanıkların TCK'nun 264.madde yönünden beraatlerine,313.madde ile ve sanık Hüseyin Zengin ayrıca TCK'nun 516.madde ile mahkumiyetlerine karar vermiştir.

Bu kararın sadece sanıklar tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 8.Ceza Dairesi'nce 28.10.1981 gününde,4223/5560 sayı ile; TCK'nun 516.madde yönünden temyiz isteminin reddine ve TCK'nun 313.madde ile verilen mahkumiyet kararının suçun oluşmaması nedeniyle bozulmasına karar verilmiştir.

Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi,6.1.1983 gününde,1981/148-1983/1 sayı ile;sıkıyönetim Komutanlığı yazısına atfen görevsizliğe ve sanıkların TCK'nun 264.,516.,ve 313. maddelerle haklarında Ege Ordu Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde son soruşturmanın yapılmasına karar vermiştir.

İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi,3.11.1983 gününde, 1982/362-1983/193 sayı ile;sanıkların TCK'nun 264.madde yönünden beraatlerine,sanık Mehmet Çobanoğlu ve Adnan Adıgüzel'in TCK'nun 516.madde yönünden beraatlerine,sanık Hüseyin Zengi'nin TCK'nun 516.madde ile ve hür üç sanığın da TCK'nun 313.madde ile mahkumiyetlerine karar vermiştir.Bu karar sadece sanıklar tarafından temyiz edilmekle Askeri Yargıtay 3.Dairesi'nce 24.7.1984 gününde,283-327 sayı ile;görevsizlik kararı verilmesi gerektiği yönünden bozulmuştur.

İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi,20.9.1984 gününde, 197-159 sayı ile; 10.8.1980 günü Turgut Acar'ın serasına patlayıcı atma suçu yönünden görevsizliğe karar vermiştir.

Böylece bu sanıklar hakkında Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nin 6.1.1983 günlü, 1981/148-1983/1 sayılı ve İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 20.9.1984 günlü, 1984/197-159 sayılı görevsizlik kararları arasında olumsuz bir görev uyumsuzluğu doğmuştur.Ancak kazanılmış hakların saptanacak görevli mahkemede gözönünde tutulması gerekecektir.

7- Sanık Cafer Çavdar hakkında Elmalı C.Savcılığı'nın 20.11.1980 gün,66 sayılı ek iddianamesi ile; 10.8.1980 günü Turgut Acar'ın serasına patlayıcı atmak ve suç işlemek için cemiyet teşkili suçlarından ötürü TCK'nun 264.,516.,313.,maddelerle ve gene Elmalı C.Savcılığı'nın 30.3.1981 gün,68 sayılı ek iddianamesi ile 21.8.1980 günü Abdülkadir Buhur'un otosuna patlayıcı atmak üzere suç işlemek için cemiyet teşkili suçundan TCK'nun 313.madde ile tecziyesi istemiyle açılan kamu davalarında,Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi 28.4.1981 gününde,1980/148-1981/50 sayı ile; TCK'nun 264.madde yönünden sanığın beraatına ve 313.madde ile mahkumiyetine karar vermiştir.

Bu karar aleyhine bu sanık tarafından temyiz isteminde bulunulmamış,ancak kararın diğer sanıklar tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 8.Ceza Dairesi 28.10.1981 gününde,4223-5560 sayı ile; 313.madde ile verilen mahkumiyet hükmünün, suçun oluşmaması nedeniyle bozulmasına ve bozmanın sanık Cafer Çavdara da teşmiline karar vermiştir.

Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi,6.1.1983 gününde,1981/148-1983/1 sayı ile;sıkıyönetim komutanlığı yazısına atfen görevsizliğe ve TCK'nun 264.,516.,313.,maddeler gereğince Ege Ordu Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde hakkında son soruştur-

manın yapılmasına karar vermiştir.

İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi; 3.11.1983 gününde, 1982/362-1983/193 sayı ile; sanığın TCK'nun 264.ve 516.maddeler yönünden beraatine ve 313.madde gereğince mahkumiyetine karar vermiş ve bu kararın sanık tarafından temyizi üzerine Askeri Yargıtay 3.Dairesi'nce 24.7.1984 gününde, 283-327 sayı ile; görevsizliğe karar verilmesi gerektiği yönünden mahkumiyet hükmünün bozulmasına karar verilmiştir.

İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi; 20.9.1984 gününde, 197-159 sayı ile; bu sanığın 10.8.1980 günü Turgut Acar'ın serasına patlayıcı atmak ve cürüm işlemek için teşekkül vücuda getirmek suçlarından ötürü görevsizliğe karar vermiştir. Böylece, sanık Cafer Çavdar hakkında Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nin 6.1.1983 günlü ve İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 20.9.1984 günlü, görevsizlik kararları arasında olumsuz bir görev uyumsuzluğu doğmuştur. Ancak saptanacak görevli mahkemenin sanığın kazanılmış haklarını uygulama sırasında gözönünde tutması gerekecektir.

8- Sanık Gürsel Ergin hakkında;

a) Elmalı C.Savcılığı'nın 19.8.1982 gün, 47 sayılı iddianamesi ile 12.9.1980 günü Şaban Yavuz'un su motoruna patlayıcı madde atmak suçundan TCK'nun 264., 516., maddelerle tecziyesi istemiyle kamu davası açılmış, Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi, 26.11.1982 gününde, 131-104 sayı ile; sıkıyönetim komutanlığı yazısına atfen görevsizlik kararı vermiş ve İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi 16.2.1983 gün, 1982/422 sayı ile; davayı irtibat nedeniyle 1982/362 esas sayılı dosyayı birleştirmiştir.

b) Elmalı C.Savcılığı'nın 19.7.1982 gün, 36 sayılı iddianamesi ile, 15.4.1978 günü Turgut Acar'ın serasına patlayıcı atmak suçundan TCK'nun 264., 516.maddelerle tecziyesi istemiyle kamu davası açılmış, Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi 26.10.1982 gününde, 114-103 sayı ile; sıkıyönetim komutanlığı yazısına atfen görevsizlik kararı vermiş ve İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi de 26.5.1983 gününde, 1983/104-sayı ile davayı irtibat nedeniyle 1982/362 esas sayılı dosya ile birleştirmiştir.

c) Elmalı C.Savcılığı'nın 13.11.1980 gün, 66 sayılı iddianamesi ile; 10.8.1980 günü Turgut Acar'ın serasına patlayıcı atmak suçundan TCK'nun 264., 516., 313.maddelerle tecziyesi istemiyle açılan kamu davasında, Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nce 28.4.1981 gününde, 1980/148-1981/50 sayı ile; sanığın 264.madde yönünden beraatine, 313.ve 516.maddelerle mahkumiyetine karar verilmiş ve bu kararın sanık tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 8.Ceza Dairesi 28.10.1981 gününde, 4223-5560 sayı ile; sair itirazların reddine ve 313. madde ile verilen mahkumiyet hükmünün suçun oluşmaması nedeniyle bozulmasına karar vermiştir.

Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi, 6.1.1983 gününde, 1981/148-1983/1 sayı ile; sıkı-yönetim komutanlığı yazısına atfen TCK'nun 264., 516. maddeler yönünden görevsizliğe karar vermiştir.

Bu davaları birleştiren İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi, 3.11.1983 gününde, 1982/362-1983/193 sayı ile; 10.8.1980 günü patlayıcı bulundurmaktan TCK'nun 264. madde yönünden sanığın beraatına ve diğer atılı suçlardan ötürü de mahkumiyetine karar vermiştir. Bu kararın sanık tarafından temyiz edilmesi üzerine Askeri Yargıtay 3. Dairesi 24.7.1984 gününde, 283-327 sayı ile; mahkumiyet hükmünün görevsizlik kararı verilmesi gerektiği yönünden bozulmasına karar vermiştir.

İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi, 20.9.1984 gününde, 197-159 sayı ile; atılı suçlardan ötürü görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece sanık Gürsel Ergin hakkında, Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nin 26.10.1982 gün, 131-104 ve aynı mahkemenin, 26.10.1982 gün, 114-103 ve 6.1.1983 gün, 1981/148-1983/1 sayılı üç ayrı görevsizlik kararı ile İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 20.9.1984 gün, 197-159 sayılı görevsizlik kararları arasında olumsuz bir görev uyumsuzluğu doğmuştur. Ancak saptanacak görevli mahkemede uygulama sırasında sanığın kazanılmış hakları gözönünde tutulacaktır.

Sanık Şaban Soykan hakkında;

a) Elmalı C. Savcılığı'nın 19.7.1982 gün, 36 sayılı iddianamesi ile; 15.4.1978 günü Turgut Acar'ın serasına patlayıcı atmak suçundan TCK'nun 264., 516. maddelerle tecziyesi istemiyle açılan kamu davasında Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nce 26.10.1982 gün, 114-103 sayı ile; sıkıyönetim komutanlığı yazısına atfen görevsizlik kararı verilmiştir.

b) Elmalı C. Savcılığı'nın 13.11.1980 gün, 66 sayılı iddianamesi ile 10.8.1980 günü Turgut Acar'ın serasına patlayıcı madde atmak ve suç işlemek için cemiyet kurmak suçlarından TCK'nun 264., 516., 313. maddelerle tecziyesi istemiyle açılan kamu davasında Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi 13.1.1981 gününde, 1980/146-1981/6 sayı ile; davanın 1980/148 esas sayılı dosya ile birleştirilmesine karar vermiştir.

c) Elmalı C. Savcılığı'nın 14.11.1980 gün, 68 sayılı iddianamesi ile; 21.8.1980 günü Apdülkadir Buhur'un otosuna patlayıcı atmak suçundan TCK'nun 264., ve 516. maddelerle ve gene Elmalı C. Savcılığı'nın 30.3.1981 günlü, 68 sayılı ek iddianameyle suç işlemek için cemiyet kurmak suçundan TCK'nun 313. madde ile tecziyesi istemiyle açılan kamu davasında Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi, 28.4.1981 gününde, 1983/148-1981/50 sayı ile; sanığın TCK'nun 313., 264., 516., 516., maddelerle mahkumiyetine karar vermiştir.

Bu kararın sanık tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 8.Ceza Dairesi 28.10.1981 gününde,4223-5560 sayı ile;sair itirazların reddine ve TCK'nun 313.madde ile verilen mahkumiyet hükmünün bu suçun oluşmaması nedeniyle bozulmasına karar vermiştir.

Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi; 6.1.1983 gününde,1981/148-1983/1 sayı ile;sıkıyönetim komutanlığı yazısına atfen TCK'nun 264.,516.,313.maddelerde yazılı suçlar yönünden görevsizlik kararı vermiştir.

İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi,3.11.1983 gününde, 1982/362-1983/193 sayı ile; sanığın atılı bütün suçlardan ötürü mahkumiyetine karar vermiştir.

Sanık Şaban Soykan bu hükmü temyiz etmemiştir.Diğer sanıkların temyizi üzerine Askeri Yargıtay 3.Dairesi 24.7.1984 gününde,283-327 sayı ile;temyiz eden sanıklar yönünden hükmün görev bakımından bozulmasına karar vermiştir.

Bu durumda sanık Şaban Soykan hakkındaki mahkumiyet hükmü böylece kesinleşmiş bulunmasına rağmen İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi,20.9.1984 gününde,197-159 sayı ile;sanık Şaban Soykan hakkında dahi görevsizlik kararı vermiştir.

Yukarda ayrıntılı olarak açıklanan duruma göre ve özet olarak;

1- Sanıklardan Mehmet Gürgen,İbrahim Değirmenci ve Ramazan Gülez haklarında oluşmuş bir görev uyuşmazlığı doğmamıştır.

2- Sanık Ali Kavacık hakkında Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nin 26.10.1982 gün,131-104 sayılı ve İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 20.9.1984 gün,197-159 sayılı görevsizlik kararları arasında (12.9.1980 gününde,işlenen suçlar yönünden);

3- Sanıklar Yusuf Altıntaş,Salim Şengönül,Hüseyin Çetintürk,Mehmet Çobanoğlu,Adnan Adıgüzel,Hüseyin Zengin ve Cafer Çavdar haklarında Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nin 6.1.1983 gün,1981/148-1983/1 sayılı ve İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 20.9.1984 gün,197/29 sayılı görevsizlik kararları arasında (21.8.1980 ve 10.8.1980 günü işlenen suçlar yönünden);

4- Sanık Gürsel Ergin hakkında;

a) Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nin,26.10.1982 gün,131-104 sayılı (12.9.1980 günlü suç hakkında)

b) Aynı mahkemenin 26.10.1982 gün,114-103 sayılı (15.4.1978 günü işlenen suçlar hakkında)

c) Aynı mahkemenin 6.1.1983 gün,1981/148-1983/1 sayılı (10.8.1980 günü işlenen suçlar hakkında)

Görevsizlik kararları ile İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 20.9.1984 gün, 197-159 sayılı görevsizlik kararı arasında;

5- Sanık Şaban Soykan hakkında;

a) Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nin 26.10.1982 gün, 114-103 sayılı 15.4.1978 günü işlenen suçlar hakkında;

b) Aynı mahkemenin 6.1.1983 gün, 1981/148-1983/1 sayılı 21.8.1980 ve 10.8.1980 günü işlenen suçlar hakkında;

Görevsizlik kararlarıyla İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 20.9.1984 gün, 197-159 sayılı görevsizlik kararı arasında olumsuz görev uyumsuzluğu doğmuştur.

Sanıklara atılı suçların tamamı siyasal-ideolojik görüş ayrılığından kaynaklanmış olmakla, sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunmaktadır.

Bu suçlardan 10.8.1980 ve 21.8.1980 günü işlendiği iddia olunan suçlar bütün yurttan Antalya ilini de kapsamına alarak 12.9.1980 günü ilan olunan sıkıyönetimden önceki üç aylık devre içinde işlendiğinden 1402 sayılı Yasa'nın 13/a. maddesi kapsamındadır.

12.9.1980 günü işlendiği ileri sürülen suçlar sıkıyönetim ilân edildiği gün işlenmesi nedeniyle 1402 sayılı Yasa'nın 15. maddesi kapsamına girmektedir. 15.4.1978 günü işlendiği ileri sürülen suçlar ise; hernekadar 1402 sayılı Yasa'nın 13/a. maddesindeki üç aylık süre dışında bulunmakta ise de sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde organik ve örgütsel somut bağlantı bulunması koşulu gerçekleştiğinden, 1402 sayılı Yasa'nın 13/b. maddesi kapsamına girmektedir.

Bu nedenlerle esas itibariyle sanıklara atılı suçlara ilişkin davanın Askeri Yargı yerinin görevine girdiği kuşkusuzdur.

Ancak Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı'nca hazırlık soruşturması sırasında 7.7.1982 gün, 7336- 29.7.1982 gün, 2815- 27.2.1981 gün, 5641 ve 13.3.1981 gün, 3044 sayılı yazılarla, atılı suçlara sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılmasına lüzum görülmediği ve davanın Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülmesinin istendiği anlaşılmaktadır.

Buna rağmen sıkıyönetim komutanlığı'nca göreve ilişkin önceki emrin geri alındığı gerekçesiyle Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nce görevsizlik kararı verilmiş bulunmaktadır.

1402 sayılı Yasa'nın 13., ve 15. maddelerinde, sıkıyönetim komutanlığı'nca lüzum görülmediği taktirde, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevine giren suçlara

ait davaları komutanın Adli merciilere vermeye yetkili olduğu ve bu dosyalar hakkında Adli merciilerce görevsizlik ve yetkisizlik kararları verilemeyeceği belirtilmiştir.

İstisna olarak 1402 sayılı Kanuna 3.6.1983 gününde, 2836 sayılı kanunla eklenen ek-8. maddeye göre, sıkıyönetim komutanı tarafından ilgili adli merciilere gönderilen suç dosyasının, daha sonra sıkıyönetim askeri savcılığında sürdürülen bir soruşturma veya sıkıyönetim askeri mahkemesinde görülmekte olan bir dava ile şahsi veya fiili irtibat halinin mevcut olması ve bu dosyaların birleştirilerek görülmesinin zorunlu bulunması hallerinde, hazırlık soruşturması sırasında sıkıyönetim askeri savcısınca, son soruşturma sırasında sıkıyönetim askeri mahkemesince bu dosyaların birleştirilmesine karar verilmesi üzerine Adli merciilerce görevsizlik kararı verilebileceği belirtilmiştir.

Dosya içeriğine göre askeri savcılıkça veya sıkıyönetim askeri mahkemesince dosyaların birleştirilerek görülmesinin zorunlu bulunduğu dair bir gerekçe ve birleştirme kararı mevcut olmadığından olayda 1402 sayılı Yasa'nın ek-8. maddesi koşullarının gerçekleştiği kabul edilemez.

Bu nedenlerle Adli Yargı yerince verilen görevsizlik kararları yasaya aykırı bulunduğu davanın Adli Yargı yerince görülmesi ve Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nin sanıklar Yusuf Altıntaş, Salim Şengönül, Hüseyin Çetintürk, Mehmet Çobanoğlu, Adnan Adıgüzel, Hüseyin Zengin, Gülser Ergin, ve Cafer Çavdar haklarında verdiği 6.1.1983 gün, 1981/148-1983/1 sayılı ve gene Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nin sanıklar Ali Kavcık ve Gürsel Ergin hakkında verdiği 26.10.1982 gün, 131-104 sayılı, gene adı geçen mahkemenin sanık Gürsel Ergin hakkındaki 26.10.1982 gün, 114-103 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

Sanık Şaban Soykan hakkında İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nce tüm suçlarına ilişkin olarak verilen karar taraflarca temyiz edilmediği cihetle kesinleştiğinden, sanık Şaban Soykanı da kapsayacak şekilde yasa ve yonteme aykırı olarak görevsizlik kararı verilmiş olduğu anlaşıldığından İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 20.9.1984 günlü, 1984/197-159 sayılı görevsizlik kararının sadece sanık Şaban Soykan'a ilişkin kısmının kaldırılmasına karar verilmesi gerekmiştir.

Tüm sanıklar haklarında gerek adli, gerekse askeri yargı yerlerince bazı suçlarla ilgili olarak verilen beraat kararları taraflarca temyiz edilmeyerek kesinleştiği cihetle kazanılmış hakların Adli Yargı yerince yeniden yapılacak yargılamada saklı tutularak davanın karara bağlanması da yasa gereğidir.

S O N U Ç : Anlaşmazlığın niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, ancak sanıklardan İbrahim Değirmenci ve Ramazan Gülez haklarında Adli Yargı yerince görevsizlik kararı verilmiş ise de, Askeri Yargı yerince bu iki sanıkla ilgili olarak tüm suçları için verilen beraat kararları taraflarca temyiz edilmemekle kesinleştiği ve bu husus nazarı itibare alınarak görevsizlik kararı verilmemiş olduğu ve ayrıca sanık Şaban Soykan hakkında İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nce tüm suçlarına ilişkin olarak verilen kararlar da taraflarca temyiz edilmediği cihetle kesinleştiği ve bu duruma göre Askeri Yargı yerince Askeri Yargıtay 3.Daire ilâmi gereği bu üç sanık dışındaki 9 sanık hakkında görevsizlik kararı verilmesi gerekirken hakkında evvelce verilen kararlar kesinleşen sanık Şaban Soykan'ı da kapsayacak şekilde yasa ve yönteme aykırı olarak görevsizlik kararı verilmiş olduğu anlaşılmalı; bu nedenlerle Elmalı Ağır Ceza Mahkemesi'nin 26.10.1982 günlü, 1982/131-104 - 26.10.1982 günlü, 1982/114-103 ve 6.1.1983 günlü, 1981/148 esas, 1983/1 karar sayılı görevsizlik kararlarının yukarıda hüviyetleri belirtilen üç sanık dışında kalan sanıklardan Ali Kavacık, Gürsel Ergin, Hüseyin Zengin, Yusuf Altıntaş, Salim Şengönül, Mehmet Çobanoğlu, Adnan Adıgüzel, Cafer Çavdar ve Hüseyin Çetintürk ile ilgili ve İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 20.9.1984 günlü, 1984/197-159 sayılı görevsizlik kararının ise sadece Şaban Soykan'a ilişkin kısımlarının kaldırılmasına ve tüm bu sanıklar haklarında

.../...

gerek Adli Yargı ve gerek askeri yargı yerlerince bazı suçlarla ilgili olarak verilen beraat kararları taraflarca temyiz edilmemekle kesinleştiği cihetle, kazanılmış hakların Adli Yargı yerince yeniden yapılacak yargılamada saklı tutularak davanın karara bağlanması gerektiğine, Servet Tüzün, Y. İsmet Ayer ve Mebrure Gözdemir'in karşı-oylarıyla ve oyçokluğuyla 8.4.1985 gününde karar verildi.

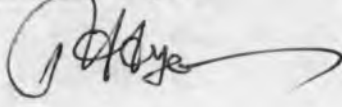
Başkan

Servet Tüzün

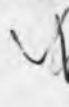
Üye

Y. İsmet Ayer

Üye

Mebrure Gözdemir

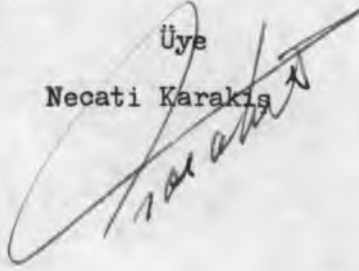
Üye

A. Mazhar Akman

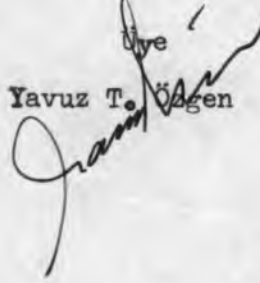
Üye

Necati Karakıs

Üye

Yavuz T. Ögen

Üye

Muammer Aksüt

G/T,

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1985/33

KARAR NO : 1985/72

K A R Ş I O Y Y A Z I S I

Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi görevine giren suçlara ait dava dosyaları başlangıçta Sıkıyönetim Komutanlığı'nca " Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinde bakılmasına lüzüm görülmediği" belirtilerek Adli Yargı mercilerine gönderilmiş ise de; bilahare sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinde görülmekte olan dava ile şahsi ve fiili irtibat halinin mevcut olması ve bu dosyaların birleştirilerek görülmesinin zorunlu bulunması hususları nazarı itibare alınarak, tetkik konusu dava dosyalarının görevsizlik kararı verilerek gönderilmesinin istenilmesi üzerine Adli Yargı mercilerince görevsizlik kararı verilerek dava dosyalarının İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'ne gönderildiği ve bu mahkemece de "fiili ve şahsi irtibat" halinin mevcudiyeti kabul edilerek bu dosyaların birleştirilmesine karar verilip duruşmaya devamla hüküm tesis edildiğine ve 1402 sayılı kanuna 2836 sayılı kanunla eklenen ek-8.madde hükmü göreve ilişkin olup, mahkemelerin görevlerini belirleyen usül hükümlerinin kamu düzenine ilişkin olması sebebiyle geçmişteki eylemlere de uygulanması zorunlu bulunduğu ve sözü edilen bu ek maddenin yürürlüğe giriş tarihi olan 3.6.1983 tarihinden sonra Askeri Yargı yerince verilen 3.11.1983 günlü, esas 1982/362, karar 1983/193 sayılı gerekçeli hüküm içeriğinden, söz konusu dava dosyalarının birleştirilerek görülmesinin zorunlu bulunması halinin mevcudiyetinin Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerince kabul edilmiş olduğu anlaşıldığına ve son soruşturma sırasında esasen dava dosyaları Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinde bulunduğuna göre," dava dosyalarının birleştirilmesi " hali gerçekleştiği gibi bu durumda da dava dosyalarının istenmesine

gerek bulunmamasına binaen 1402 sayılı kanuna 2836 sayılı kanunla eklenen ek-8. maddedeki koşulların tümü gerçekteğiği cihetle, adı geçen sanıklara isnat olunan suçlara ait davalara sıkıyönetim askeri mahkemesinde bakılması gerekeceği görüşü ile çoğunluk kararına katılmıyoruz.

Başkan

Servet Tüzün

Üye

Y. İsmet Ayer

Üye

Mebrure Gözdemir

G/T.